

274. Subveniat tandem sacerdos infirmis, incarceratis, necessitatibus oppressis, et omnibus animae vel corporis aliqua egestate laborantibus.

SECTIO II.

DE MORIBUS POPULI.

275. Nolumus de moribus christiani populi minutim praescribere, sed ea tantum recensere, quae festorum dierum sanctificationem ac ieiunium et abstinenciam respiciunt. Quae quidem duobus Titulis expendemus.

TITULUS I.

DE FESTIS DIEBUS SERVANDIS

276. Sicut primus homo typus Domini Iesu fuit, Apostolo dicente: « Adae qui est forma futuri »¹, sic etiam in vetere lege, gratiae lex in pluribus praefigurabatur. Ideoque si in illa, ad cultum Deo iure divino specialiter praestandum, quorundam solemnitates dierum extitere; ita quoque in lege nova, pari aut potiori iure, quorundam dierum festivitas et sanctificatio existere debuerunt.

277. Quapropter Sancta Mater Ecclesia, a tempore Apostolorum coepit denotare et instituere dies, ad quorum celebrationem omnes Christi fideles tenentur.

¹ Rom. V, 14.

CAPUT I.

De festivorum dierum numero.

278. Dies festivi nostra in Provincia sequentes sunt: primo, Dominici dies anni, in commemoratione perenni magni diei Resurrectionis D. N. Iesu Christi; sicut canit Ecclesia: « Haec dies quam fecit Dominus; exultemus et laetemur in ea ».

Quindecim praeterea dies sequentes:

In mense Ianuarii.

- 1.º Circumcisio Domini Nostri Iesu Christi.
- 2.º Epiphania eiusdem D. N. Iesu Christi.

In mense Februarii.

- 3.º Purificatio Beatissimae Virginis Mariae.

In mense Martii.

- 4.º Sanctus Ioseph, Beatissimae Mariae Virginis Sponsus.
- 5.º Annuntiatio Beatae Mariae Virginis.

In mense Iunii.

- 6.º Nativitas Sancti Ioannis Baptistae.
- 7.º Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli festum.

In mense Augusti.

- 8.º Assumptio Beatissimae Virginis Mariae.

In mense Septembris.

- 9.º Nativitas Beatae Mariae Virginis.

In mense Novembris.

- 10.º Festum omnium Sanctorum.

In mense Decembris.

- 11.º Immaculata Conceptio Beatissimae Virginis Mariae.
 12.º Festum Beatissimae Virginis Mariae de Guadalupe.
 13.º Nativitas Domini Nostri Iesu Christi.

Festa Mobilia:

- 14.º Ascensio Domini Nostri Iesu Christi.
 15.º Festum Sanctissimi Corporis Christi.

CAPUT II.

De modo quo festa colantur.

279. Omnes fideles, in festivis diebus memoratis, ab aetate discretionis, ad Missam integram audiendam sub gravi culpa obstringuntur.

280. Hoc praeceptum cum praesentia tantum physica non adimpletur; sed assistentia moralis cum intentione saltem virtuali audiendi sacrum etiam necessaria est. Ideoque et Nos sequentem iam damnatam propositionem damnamus: Praecepto ecclesiastico de audiendo sacro satisfit per reverentiam exteriorem tantum, animo licet voluntarie in aliena, imo in prava cogitatione defixo.

281. Qui veritates ignorant, quarum cognitio necessaria est ad salutem aeternam, non tantum necessitate medii, sed etiam necessitate praecepti, et alio modo instrui super illas moraliter nequeunt, catechismum, qui datur in diebus festivis, tenentur adire.

282. Patresfamilias et heri, ut filii et subditi sui, ad colendum dies festos, non solum permittere, sed etiam adigere debent.

283. Causae excusantes a praecepto de audiendo sacro, ad duo tantum reduci possunt, ad impotentiam scilicet physicam et moralem.

284. In supradictis festis diebus, et opera servilia conficere, et mercaturam aut commercium facere, nisi aliud statuatur legitima consuetudo de certis commercii articulis, vel necessitas, vel permissio auctoritatis ecclesiasticae, sicut et iudiciales strepitus inchoare aut prosequi, prohibitum est.

285. Fabri, qui propter probatam et non fictam necessitatem aut pietatem, aut cum dispensatione laborant, officinas claudant, ut non caeteris fidelibus scandalum praebeant, his diebus publice laborando.

286. Attamen in servilibus factis attendere debemus ad ea quae de illis dictum est: *De operibus servilibus non exercendis in diebus Dominicis et festivis, plus et frequenter determinat consuetudo loci et personarum, a Praelatis tolerata, quam alia lex scripta.*

287. Curent fideles in die festo, meliori modo quo possint, Deum honorare, non solum sicut decet et necessarium est, fugiendo a peccatis et ab occasione peccandi, sed etiam faciendo actus fidei, spei, et caritatis, ac sacrum verbum audiendo, praecipue in sua Paroecia, et aliquam spiritualem instructivam religiosamve lectionem, maxime in familia, faciendo; ac semper Apostoli monitis obtemperantes: *Abiiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis. Sicut in die honeste ambulemus: non in comessionibus, et ebrietatibus, non in cubilibus, et impudiciis, non in contentione et aemulatione: sed induimini Dominum Iesum Christum*¹.

¹ Ad Rom., cap. XIII, v. 12, 13, 14.

TITULUS II.

DE IEIUNIO ET ABSTINENTIA

288. Quia semper adversus spiritus caro concupiscit, carnis molimina stimulosque refrænare et domare debemus; si enim omnes cum Apostolo dicere possumus ¹: *Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae et captivantem me in lege peccati quae est in membris meis. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius?* ² ita etiam, quae ipse Apostolus fecit: « *Castigo corpus meum et in servitutum redigo* », et nos facere debemus.

289. Hoc autem Sancta Ecclesia divinitus informata respiciens, et aliunde exemplo Iesu Christi, sui Divini Fundatoris edocta, ieiunii legem dedit; et quasi mater sollicita monet nos dicens quod corporali ieiunio vitia comprimuntur, mens elevatur, et virtus praemiaque donantur, ita ieiunii excellentiam et necessitatem ostendens.

CAPUT I.

De ieiunio.

290. Omnibus diebus ieiunii omnes utriusque sexus fideles a vigesimo primo anno iam expleto, ad unicam principalem comestionem faciendam sub gravi culpa tenentur.

291. Parva refectio, quae communiter mane sumi-

¹ I. Cor. IX, 16.

² Rom., VII, 23.

tur, et vocatur parvitas, licita est. Sed attendenda est sequens propositio ab Alexandro VII damnata: « In die ieiunii qui saepius modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit ieiunium ».

292. Altera etiam licita refectio appellata collatio in nocte sumitur, et quantitas eius ea potest esse quae personae bonae conscientiae utuntur.

293. Ab obligatione ieiunii excusantur: 1.º Annos sexaginta iam attingentes: 2.º Qui ex officio vel necessitate in corporalem magnum adnituntur laborem: 3.º Infirmi; sed hi attendere curent amborum sententiam medicorum, spiritualis scilicet et corporalis. Sed si causa est evidens, nullum dictamen requiritur.

CAPUT II.

De abstinentia.

294. Omnes, diebus praescriptis, ab esu carniū abstinere tenentur a prima aetate, in qua rationis acquiritur usus.

295. Permiscere, id est, edere in eadem comestione carnes et pisces, diebus ieiunii, sive hoc cum abstinentia sit, sive non, omnibus fidelibus sub culpa gravi prohibitum est.

296. Eodem modo permiscere vetitum est Quadagesimae diebus Dominicis.

297. Etiam, illi qui propter magnum laborem aut propter aetatem ad ieiunium non obligantur, non possunt licite permiscere. Caeteris feriis sextis et sabbatis anni, in quibus ieiunium non obligat, permiscere licitum est.

298. Haec insuper Provincialis Synodus, omnia edocendo quae dicta sunt fidelibus quoad ieiunium eccle-

siasticum, vehementer desiderat ut prae oculis semper habeatur, tum quod D. Augustinus de ieiunio spiritale ait ¹: « Ieiunium magnum et generale est abstinere ab iniquitatibus et illicitis voluptatibus saeculi, quod est perfectum ieiunium »; tum etiam quod S. Leo Papa Magnus dicit ²: « Digna enim ab infidelibus reprehensione carpemur et nostro vitio linguae impiae in iniuriam se religionis armabunt, si ieiunantium mores a puritate perfectae continentiae discreparint. Non enim in sola abstinentia cibi stat nostra summa ieiunii, aut fructuose corpori esca subtrahitur, nisi mens ab iniquitate revocetur ».

¹ Tract. 17 in Ioan.

² Serm. 4 in Ioan.

PARS III. DE DISCIPLINA

299. Cum videatur Nobis peropportunum, antequam de hac nostrae Synodi Parte aliqua decernamus, quaedam fundamenta mandatorum nostrorum mente recogitare quoad Ecclesiasticam Disciplinam, ante omnia memoria recolere oportet quae sequuntur:

300. Quamvis Ecclesiastica Disciplina sit proprium Conciliorum Provincialium obiectum, omne enim quod Dogma, Mores et Ius Canonicum attingit, ad Summum Pontificem et Universalem Ecclesiam pertinet; iuxta laudabilem tamen consuetudinem, Concilia Provincialia de Dogmate, Moribus atque Iure Canonico aliqua decreverunt, sed in sensu expositivo et explicativo, aptioribusque mediis utendo, ut veritas propagetur, virtus firmetur atque ius defendatur. Quamobrem illa pars Ecclesiasticae Disciplinae, quae tantum agit de modo et forma applicandi leges Ecclesiae ad universam christianitatem, Disciplina Generalis audit ac de ipsa leges ferre ad supremam auctoritatem Ecclesiae pertinet; illa vero pars quae de modo et forma easdem ecclesiasticas leges efficacius ad Provinciam aliquam Ecclesiasticam applicandi tantummodo tractat, particularem Disciplinam uniuscuiusque Provinciae constituit. De utraque autem parte Concilium hocce loquetur: de prima, in sensu expositivo et explanatorio; de secunda, in sensu legislativo.